

การถอดบทเรียนการจัดการความรู้การพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ สู่ธุรกิจฮาลาลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กนกวลี คงสง¹ ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว^{2*} อโนทัย ทิพนตร³ และ จินดาพร คงเดช⁴

Kanokwalee Kongsong, Pathompong Kookkaew, Anothai Tissanate and

Jindaporn Khongdech

Received: February 7, 2024 Revised: March 11, 2024 Accepted: April 9, 2024

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการ และ 2) ถอดบทเรียนการจัดการความรู้ในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาลด้วยกลไกขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่เหมาะสม โดยเฉพาะทักษะการจัดการด้านการการเงิน ตลอดจนพัฒนาเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมแก่การพัฒนาผู้ประกอบการในอนาคต

จากการดำเนินการวิจัย พบว่า สามารถถอดบทเรียนการจัดการความรู้ชุดโครงการในปัจจัยสู่ความสำเร็จของงาน ประกอบด้วย 1) การศึกษาบริบทพื้นที่และการทำงานของผู้ประกอบการอย่างลึกซึ้งก่อนวางแผนดำเนินการวิจัย 2) การคัดเลือกผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการ (ศักยภาพ

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Email: kanokwalee@rmutsb.ac.th

² คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Email: kookkaew2526@gmail.com* (Corresponding Author)

³ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Email: mailjan_7@hotmail.com

⁴ นักวิจัยอิสระ, Email: jindaporn.pueng@gmail.com

Mindset) 3. การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้กับผู้ประกอบการ 4) การเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และมหาวิทยาลัย 5) การมีเครื่องมือการวิเคราะห์ และเครื่องมืองานวิจัยที่หลากหลาย รวมถึงองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่แหล่งทุนหนุนเสริม ทำให้สามารถปรับกระบวนการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป 6) การวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้งาน ตามสถานการณ์ VUCA 7) การทำงานเป็นทีม ความเต็มใจของทีมนักวิจัย การให้ความร่วมมือ มีความสามัคคี และมีความสุขในการทำงาน 8) การมีระบบที่ปรึกษา (Coach) โดยแหล่งทุนที่มีการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง และ 9.การสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน เช่น การให้รางวัลเป็นการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ ด้วยกลไกขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสร้างรายได้บนฐานทรัพยากรพื้นที่ อันนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : แพะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การถอดบทเรียน

Abstract

This research project has the objectives to 1) transfer knowledge management lessons on the development of goat entrepreneurs to Halal businesses in Phra Nakhon Si Ayutthaya province to create a sustainable competitive advantage and 2) to develop entrepreneurial skills in financial management.

The performance results show that this research project is worth the investment and can take lessons learned in knowledge management (KM). Considering the factors leading to work completion, it was found that the factors consisted of 1) An in-depth study of the context of the area and the work of entrepreneurs; 2) Selection of entrepreneurs to participate in the project (Potential Mindset); 3) Building of confidence and trust among entrepreneurs; 4) Linking work with the related network, operators and universities; 5) Availability of analytical tools and a wide range of research tools and knowledge and skills supported by funding sources to allows the research process to be adjusted by changing circumstances; 6) Analysis of marketing strategies that are appropriate and flexible for implementation according to the VUCA situation;

7) Teamwork with the willingness of the researchers to cooperate unity and having fun in work; 8) Availability of a mentoring system (Coach) by funding sources that are constantly developing researchers and 9) Motivating of the work such as having a reward as a reinforcement, motivating entrepreneurs who participate in the training to develop their entrepreneurial skills to obtain good practices in goat entrepreneurship development with a mechanism to drive a new value chain to create a circular economy in Phra Nakhon Si Ayutthaya province to be able to generate income based on local resources which leads to stability, wealth and sustainability.

Keywords: Goats, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Entrepreneurial skills, lesson-learned

บทนำ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ที่มีการอยู่ร่วมกันของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยพบว่ามีประชากรมุสลิมจำนวนมากกว่า 63,000 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2563) ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องการเลี้ยงและการบริโภคแพะเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตมาอย่างยาวนาน

เมื่อวิเคราะห์สภาพบริบทการประกอบการเกี่ยวกับแพะตลอดห่วงโซ่คุณค่า ศักยภาพทรัพยากรท้องถิ่น โอกาสและความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน พบว่าสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้ามาส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม ผลการสำรวจปี พ.ศ. 2562 พบว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีผู้เลี้ยงแพะทั้งสิ้น 269 ราย มีแพะทั้งสิ้นจำนวน 4,769 ตัว เป็นแพะเนื้อ จำนวน 4,273 ตัว และแพะนมจำนวน 496 ตัว (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2562) เมื่อพิจารณาถึงจุดแข็งของการเป็นเมืองท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และศูนย์บริหารกิจการอิสลามจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวฮาลาลรองรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม และต้องการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็น “Thailand Halal Assembly” หรือ “อยุธยาเมืองฮาลาล” จึงกล่าวได้ว่า ตลาดแพะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถือเป็นตลาดที่น่าสนใจ และมีโอกาสในการลงทุนได้

เมื่อวิเคราะห์ทุนเดิมของมหาวิทยาลัย พบว่ามีการวิจัยเกี่ยวกับแพะตั้งแต่ ปี 2557 ในการยกระดับหมู่บ้านแปรรูปน้ำนมแพะปากกราน เป็นหมู่บ้านแม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการต่อได้ เนื่องจากปัญหาการตลาด และการขาดศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ จึงหยุดชะงักลงของผู้ประกอบการบางราย

จากการสำรวจบริบทเชิงพื้นที่และวิเคราะห์ข้อมูล พบ pain point 3 ประเด็นคือ 1) คน หรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะตลอดห่วงโซ่ยังขาดทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การจัดการฟาร์ม การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การตลาด หรือการบัญชีการจัดการทางการเงิน 2) ของ คือ แพะหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากแพะ ยังไม่เป็นที่สนใจของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการมีเฉพาะกลุ่ม ทั้งไม่มีผู้ประกอบการกลางน้ำที่เพิ่มมูลค่าและ 3) กระบวนการ คือ การเชื่อมโยงข้อมูลองค์ความรู้ เช่น ฮาลาล หรือ ออย. จากสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด (สกอจ.) เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกจะเห็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการต้นน้ำ ขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะด้านการจัดการด้านการเงิน ซึ่งเป็นปัญหาหลักของผู้ประกอบการขนาดเล็ก (SMEs) ทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เป็นเพียงการหารายได้พอใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่สามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งไม่มีเงินสำรองในสถานการณ์ฉุกเฉิน เห็นได้จากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้หลายธุรกิจขาดทุนจนปิดตัวไป ดังนั้นการจัดการด้านการเงินจึงเป็นหัวใจสำคัญ ระบบแยกบัญชีค่าใช้จ่ายในครอบครัวและบัญชีของธุรกิจ ถือเป็นแนวปฏิบัติหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาจัดการการเงินได้ตรงจุด ส่งผลให้ดำเนินการธุรกิจเป็นไปได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้กระบวนการที่ยังขาดการบูรณาการร่วมกันจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนและท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ ทำให้ตลาดแพะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่สามารถสร้างมูลค่าได้เท่าที่ควร

จากเหตุผลข้างต้น จึงพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะเพื่อแก้ไขปัญหาด้านผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อย่างแท้จริงโดยอยู่ภายใต้แผนงานวิจัยการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาล ด้วยกลไกขับเคลื่อนห่วงโซ่มูลค่าใหม่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีวัตถุประสงค์ในการถอดบทเรียนการจัดการความรู้การพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สร้างรายได้บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาล ด้วยกลไกขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อถอดบทเรียนการจัดการความรู้ในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาล ด้วยกลไกขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่เพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

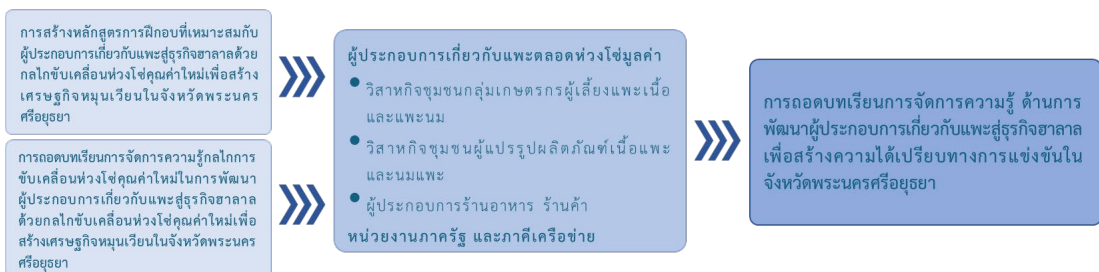
สมมติฐานของการวิจัย

1. การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ จะสามารถพัฒนา สร้าง และเสริมทักษะ (Re Skill, New Skill และUp Skill) ของผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสม

2. การถอดบทเรียนการจัดการความรู้ด้วยกลไกการขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่ในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาล จะสามารถใช้เป็นต้นแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าแก่กลุ่มอื่นต่อไปได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการความรู้ (นันทรัตน์ เจริญกุล, 2552), ด้านการทำบัญชีครัวเรือน(ปภาพิต ศรีสว่างวงศ์, 2562), ด้านการจัดการด้านการเงิน(นภาพร นิลาภรณ์กุล, 2558), และด้านห่วงโซ่คุณค่า หรือ Value Chain(Porter, 1985) สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย นำมาวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานวิจัย ด้วยแนวคิด IMPACT PATHWAY ดังตาราง

ตารางที่ 1 IMPACT PATHWAY ของการวิจัย

Inputs ปัจจัยนำเข้า	Activities กิจกรรม	Outputs ผลผลิต	Outcomes ผลลัพธ์		Impacts ผลกระทบ
			User	Change	
งบประมาณการวิจัย : 1,000,000 บาท บุคลากร : นักวิจัย จำนวน 4 คน ระยะเวลาโครงการ : 18 เดือน (พ.ศ. 2564 – พ.ย. 2565) หน่วยงานร่วมวิจัย : -มทร.สุวรรณภูมิ -สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด -สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด -สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด -สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา	พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ (การจัดการด้านการเงิน) พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ด้านอื่นเพิ่มเติมให้เหมาะสม กับแต่ละกลุ่ม LE เป้าหมาย ถ่ายทอดองค์ความรู้หรือ นวัตกรรมที่เป็นผลจากการ วิจัยแก่กลุ่มเป้าหมาย และ บูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ถอดบทเรียนการจัดการ เรียนรู้ (KM)ของแผนงาน วิจัย ก่อน ระหว่าง และหลัง ดำเนินการวิจัย	ผู้ประกอบการเกิดทักษะ ด้านการจัดการด้านการเงิน ผู้ประกอบการเกิดการพัฒนา ทักษะด้านอื่นเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม LE เป้าหมาย ผู้ประกอบการได้รับการ ถ่ายทอดองค์ความรู้หรือ นวัตกรรมที่เป็นผลจากการ วิจัย ผลการถอดบทเรียน กระบวนการทำงานเพื่อเป็น ต้นแบบในการพัฒนา LE กลุ่มอื่นต่อไป	ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ ตลอดห่วงโซ่มูลค่า -กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ -กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม -ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อแพะ -ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์นมแพะ -ผู้ประกอบการร้านอาหาร หน่วยงานภาคีเครือข่าย -สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด พระนครศรีอยุธยา -สำนักงานคณะกรรมการ อาสาสมัครประจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา	ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ ตระหนักถึงความสำคัญของการ สร้างสุขภาพทางการเงินที่ดี ผู้ประกอบการสามารถนำ ทักษะที่เหมาะสมที่ได้รับการ พัฒนาไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินธุรกิจได้ องค์ความรู้ หรือ นวัตกรรมอื่น เป็นผลจากการวิจัย การบูรณา การทำงานร่วมกันของทุก ภาคส่วนนี้ ถูกนำไปใช้จริงผ่าน กลุ่มเป้าหมายและถูกขยายผล โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	ชุดองค์ความรู้จากการวิจัยสามารถพัฒนา ขีดความสามารถผู้ประกอบการในพื้นที่ให้ เป็นกลไกการขับเคลื่อนห่วงโซ่มูลค่าธุรกิจ อาหารปลอดภัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม มีมิติ ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างการกระจายรายได้ สู่เศรษฐกิจฐานราก และสร้างเศรษฐกิจ หมุนเวียนในพื้นที่ได้ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ *สินค้ามีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 10 *รายได้ LE เพิ่มขึ้น ร้อยละ15 *อัตราการเติบโตธุรกิจฐานรากเพิ่มขึ้นร้อยละ15 ผลกระทบทางสังคม *เกิดการขับเคลื่อนการทำงานการบูรณาการ ร่วมกันของภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

- ขอบเขตด้านเนื้อหา ดำเนินการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และทำการถอดบทเรียนการจัดการความรู้ในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของการทำงานวิจัย
- ขอบเขตด้านพื้นที่ ฟาร์ม ร้านค้า ร้านอาหาร หน่วยงาน ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะและภาคีเครือข่ายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ขอบเขตด้านระยะเวลา รวม 18 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง พฤศจิกายน 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อทราบถึงการดำเนินงานทั้งก่อน ระหว่างและภายหลังการดำเนินงาน 2) แบบบันทึกรายรับ รายจ่าย คร่าวเรือน ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการด้านการเงินซึ่งพัฒนาจากวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น และ 3) แบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

สร้างเครื่องมือการวิจัยจากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นไปตามเกณฑ์ คือ $IOC \geq .50$ ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบัค (Cronbach's Alpha) มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2559) แสดงว่าแบบสอบถามมีประสิทธิภาพนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากเอกสาร วารสาร บทความทางวิชาการ เว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง คือนักวิจัย ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะตลอดห่วงโซ่ และภาคีเครือข่ายรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ต้องนำเสนอวัตถุประสงค์ขอบเขตในการประชุม ทั้งนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เหมาะสมตรงตามเนื้อหา และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ 1) นักวิจัย 2) กลุ่มผู้ประกอบการ ต้นน้ำ ได้แก่ เกษตรผู้เลี้ยงแพะและผู้รวบรวมแพะ คือ ปากกราน ขายนา ชะแมบ เขาประดู่ฟาร์ม กลางน้ำ ได้แก่ วิสาหกิจแปรรูป

ผลิตภัณฑ์แพะ คือ วิสาหกิจชุมชนโรงนมแพะปากกราน วิสาหกิจผู้แปรรูปแพะเนื้อสำเร็จรูปชะแมบ กลุ่มแปรรูปอาหาร ปลายน้ำ ได้แก่ ร้านครัวมุสลิมกรุงเก่า ร้านอาตีกะ ร้านมุสลิมียีเลาะห์ ร้านครัววนิดา และ 3) หน่วย งานภาครัฐ คือ กลุ่มยุทธศาสตร์ภาคกลางตอนบน สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด (สกอจ.)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะทางการเงิน และการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม

1. ออกแบบกระบวนการวิเคราะห์สุขภาพการเงินของผู้ประกอบการ
2. ออกแบบการแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการตามสุขภาพทางการเงิน โดยใช้แนวคิด “นวัตกรรมการวิจัยเชิงพาณิชย์ สร้างคน สร้างของ” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต อินณวงศ์

3. ระบุสุขภาพทางการเงินของผู้ประกอบการ Local Enterprise รายกลุ่ม
4. กำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
5. ออกแบบกิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน
6. ดำเนินกิจกรรมการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้และประเมินผลการพัฒนาทักษะ
7. รายงานผลกิจกรรมการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เหมาะสม

การถอดบทเรียนการจัดการความรู้

1. การประชุมเตรียมความพร้อม เพื่อหารือ ชี้แจงแนวทางการทำงาน และเตรียมความพร้อมร่วมกันแก่คณะผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยตลอดโครงการ

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 3 ระยะ ได้แก่ 1) ก่อนดำเนินการวิจัย 2) ระหว่างดำเนินการวิจัย และ 3) หลังดำเนินการวิจัย โดยนำชุดข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล และวิเคราะห์ผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3. การตรวจสอบข้อมูล นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาประมวลผลและสรุปผลเป็นชุดข้อมูลของแต่ละองค์ความรู้ ได้แก่ กระบวนการในการดำเนินการ ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ข้อค้นพบหรือข้อเสนอแนะ โดยทำการทวนสอบข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดทำสรุปชุดข้อมูล และคู่มือการจัดการความรู้ เป็นการสรุปผลชุดข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการและการตรวจสอบ ทวนสอบความถูกต้องของชุดข้อมูล และนำมาสรุปผลเป็นชุดองค์ความรู้ และนำไปพัฒนาเป็นคู่มือการจัดการความรู้ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และสามารถใช้ในการเผยแพร่และขยายผลแก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น Local Enterprise ต่อไป

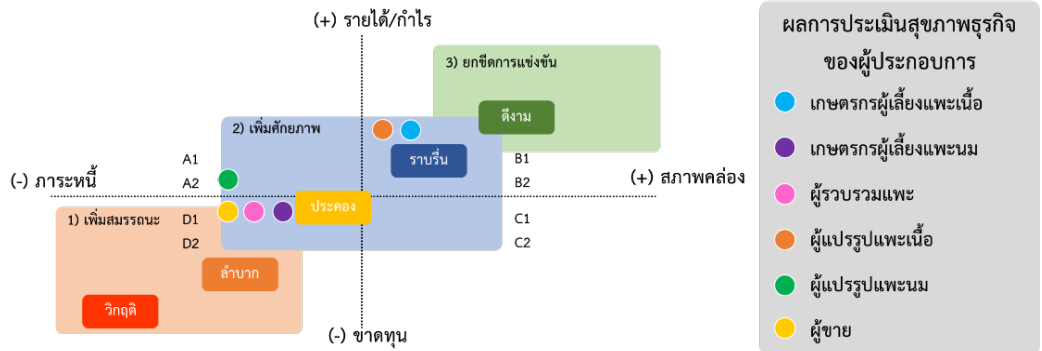
ผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะทางการเงิน และการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ธุรกิจของผู้ประกอบการ LE ตลอดห่วงโซ่ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรผู้เลี้ยงแพะ 2) ผู้รวบรวมแพะ 3) ผู้แปรรูป และ 4) ผู้ขาย ในช่วงสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทำให้สังคมเข้าสู่สังคมปกติใหม่ (New Normal) ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป ความสามารถในการจ่ายลดลงจากรายได้ครัวเรือนลดลงส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะได้รับผลกระทบเช่นกัน ดังนั้น จึงทำการวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมายให้ทราบสภาพคล่องและรายได้ที่เกิดจากกำไรของธุรกิจ เพื่อนำไปแบ่งกลุ่มของผู้ประกอบการตามศักยภาพ และเข้าสู่กระบวนการสร้างทักษะ(New Skill) เสริมทักษะ (Up Skill) และพัฒนาทักษะ(Re Skill) แต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม โดยนำแนวคิด “นวัตกรรมการวิจัยเชิงพาณิชย์ สร้างคน สร้างของ” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต อินดวงศ์ มาปรับใช้ตามบริบทของกลุ่มผู้ประกอบการเป้าหมาย ผู้วิจัยให้ผู้ประกอบการประเมินตัวเองตาม Business Health Check 4 ด้านคือ 1) รายได้ 2) กำไร/ขาดทุน 3) สภาพคล่อง และ 4) ภาระหนี้สิน โดยใช้เกณฑ์ประเมินที่แสดงถึงสุขภาพทางการเงิน 5 ระดับ คือ 1) ดีงาม 2) ราบรื่น 3) ประคอง 4) ลำบาก และ 5) วิกฤติ

ผลการวิเคราะห์สุขภาพธุรกิจทางการเงิน พบว่าผู้เลี้ยงแพะเนื้ออยู่ในระดับราบรื่น ผู้เลี้ยงแพะนมอยู่ในระดับประคอง เนื่องจากตลาดมีความต้องการแพะเนื้อ(แพะมีชีวิตร)จำนวนมาก มีคำสั่งซื้อตลอดทั้งปีเพราะมีตลาดทั้งในประเทศ(ภาคใต้) และต่างประเทศ(มาเลเซีย กัมพูชา และเวียดนาม) ขณะที่นมแพะมีตลาดเฉพาะกลุ่มเท่านั้น อีกทั้งแม้อยู่ในช่วงจำกัดการขนส่ง แต่สามารถเลี้ยงแพะได้ต่อเนื่อง เมื่อขนส่งได้ก็ขายแพะเนื้อได้ ยังมีความสามารถในการทำกำไรแต่อาจมีค่าใช้จ่ายส่วนอาหารแพะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ยังไม่สามารถจำหน่ายได้ แต่

สำหรับนมแพะนั้นไม่สามารถเก็บไว้ได้ เมื่อไม่สามารถจำหน่ายได้ (นํานมแพะดิบ หรือต้มขายในพื้นที่) จึงทำให้เกิดความเสียหาย ผลดั่งภาพ

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์สุขภาพธุรกิจทางการเงินของผู้ประกอบการ LE เป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์เป็นการประเมินตัวเองของผู้ประกอบการบนฐานความรู้การจัดการเงินที่ต่างกัน จึงนำผลไปสู่พัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน โดยปรับกิจกรรมให้ง่ายขึ้นไปได้จริง โดยแบ่งแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการเป็น 3 ระดับ คือ การเพิ่มสมรรถนะ การพัฒนาศักยภาพ และการยกขีดความสามารถทางการแข่งขัน สามารถออกแบบกิจกรรมได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 กิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน

กิจกรรมการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงิน การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายเบื้องต้น ผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 20-30 คน ระยะเวลาในการอบรม 1 วัน (7 ชม)	
กิจกรรมย่อยที่ 1 มาปะ!! ต้นทุน	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจ และสามารถแยกประเภทของต้นทุนได้อย่างถูกต้อง กิจกรรม : บรรยายความรู้ จัดบันทึกรายการต้นทุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดนิทรรศการแสดงผลงาน นำเสนอ แสดงความคิดเห็น ทบทวนและตรวจสอบการแยกประเภทของต้นทุน และปรับปรุงแก้ไข
กิจกรรมย่อยที่ 2 มาปะ!! รับจ่าย	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รู้จัก เข้าใจ และสามารถแยกประเภทของรายรับ รายจ่าย และสามารถจัดทำบัญชีรับ-จ่ายอย่างง่ายได้อย่างถูกต้อง กิจกรรม : บรรยายความรู้ จัดบันทึกรายการรายรับ-รายจ่ายตามประเภท ระบุนประเภทของรายจ่ายลงบนบอร์ด จัดนิทรรศการบอร์ดแสดงรายจ่ายแยกประเภท สอบถามแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการแยกประเภทของรายจ่าย บันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างง่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การลดรายจ่าย เรียนรู้แอปพลิเคชันที่ใช้บันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างง่าย วิเคราะห์การวางแผนในการใช้จ่ายในอนาคต
กิจกรรมย่อยที่ 3 มาปะ!! ประกวด	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย กิจกรรม : ส่งการบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายทุกสิ้นเดือน ต่อเนื่องอย่างน้อย 3 เดือน วิเคราะห์ความก้าวหน้า แนวโน้ม และทิศทางการลดรายจ่าย รับคำตอบแทนให้ผู้ร่วมกิจกรรม ตัดสินการประกวดการจัดบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม) และรับรางวัล
หมายเหตุ : 1) ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมจะมีวิทยากรที่เลี้ยงดูแล 2) จัดกิจกรรมตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) หากสถานการณ์การแพร่ระบาดไม่คลี่คลาย สามารถปรับกิจกรรมเป็นรูปแบบออนไลน์หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม	

ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทักษะทางการเงิน และการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายเบื้องต้นด้วยการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม สามารถรายงานผล ดังตาราง

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการอบรม

ผลการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ผลการประเมินด้านกิจกรรมการให้ความรู้			
ความรู้ความสามารถของวิทยากร	4.93	0.44	มากที่สุด
ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากกิจกรรม	4.81	0.30	มากที่สุด
ทักษะที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากกิจกรรม	4.73	0.43	มากที่สุด
รูปแบบกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.77	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.81	0.33	มากที่สุด
ผลการประเมินด้านการดำเนินกิจกรรม			
ความพร้อมด้านสถานที่	4.65	0.38	มากที่สุด
ความพร้อมด้านโสตทัศนูปกรณ์	4.37	0.47	มาก
อาหารและเครื่องดื่ม	4.25	0.43	มาก
ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	4.52	0.33	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.45	0.40	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.63	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านกิจกรรมการให้ความรู้ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 รองลงมาคือ ด้านการดำเนินกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ตามลำดับ

การถอดบทเรียนการจัดการความรู้

การถอดบทเรียนการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาล เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกต โดยเก็บข้อมูล 3 ระยะ ได้แก่ 1) ก่อนการดำเนินการประเด็นความคาดหวังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) ระหว่างดำเนินการ ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่

เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน และ 3) หลังดำเนินการ ในประเด็นปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน สามารถรายงานผล ดังนี้

1. ความคาดหวังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการวิจัย

สามารถรายงานผลมติคน ของ ตลาด กระบวนการและผลลัพธ์จากการวิจัยที่คาดหวัง ดังตาราง

ตารางที่ 4 ความคาดหวังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการวิจัย

ความคาดหวังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการวิจัย				
ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ (คน)	ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะ (ของ)	ตลาดผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะ(ตลาด)	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากงานวิจัย
■เกิดการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะตลอดห่วงโซ่อุปทาน ■เกิดการพัฒนามาตรฐานการจัดการฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะอย่างต่อเนื่อง ■เกิดแรงจูงใจผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะรายอื่นให้ความสำคัญ กับการพัฒนามาตรฐานฟาร์มเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น	■เกิดผลิตภัณฑ์ แพะกรุงศรี (อรอยดี มีประโยชน์) ■พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ■มีการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ ■เกิดการ พัฒนา ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะที่หลากหลาย ■ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐานและฮาลาลเพิ่มขึ้น	■เพิ่มช่องทางการตลาดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค ■เกิดการพัฒนาลตลาดของผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะ - เกิด การ ขยาย ตลาด ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะ ■เพื่อให้เกิดการบริโภคผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียงอย่างยั่งยืน	■มีเครือข่ายผู้ประกอบการแพะ ที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยง ■เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัย ให้สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และมีการร่วมมือในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มขึ้น	■เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างโอกาสทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ■เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่ ■เกิดการกระจายรายได้ อย่าง เป็น ธรรม แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะตลอดห่วงโซ่อุปทาน

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

จากการวิจัยสามารถระบุปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของงานวิจัย แบ่งเป็น 1) ปัจจัยภายใน (Internal Factor) หรือปัจจัยที่ควบคุมได้(Controllable Factor) ได้แก่ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของนักวิจัย ยังไม่ชินกับการวิจัยเชิงพื้นที่ ต้องเรียนรู้ในลักษณะ Action Research ทำ เรียนรู้ ปรับเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย ความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้ประกอบการ ยังขาดกรอบความคิดการเป็นผู้ประกอบการ ไม่กล้าเปลี่ยนแปลง นักวิจัยต้องทำพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง และ การบริหารจัดการรูปแบบการดำเนินการวิจัย ต้องปรับวิธีการวิจัยในสถานการณ์แพร่ระบาด COVID-19 จากเผชิญหน้าเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน และ 2) ปัจจัยภายนอก (External Factor) หรือปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Factor) ได้แก่ สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์น้ำท่วมส่งผลต่อการลงพื้นที่ และต้นทุนของวัสดุไม่เป็นไปตามที่กำหนด สภาพเศรษฐกิจ ส่งผลต่ออำนาจซื้อและความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ปริมาณซื้อผลิตภัณฑ์จากแพะต่ำกว่าที่คาดไว้ สถานการณ์การแพร่ระบาด

ของโรค COVID-19 ส่งผลต่อปริมาณการบริโภคแพะและปริมาณนักท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามแผน **คู่แข่งทางการค้า** จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะมีชีวิตขายแดนมีปริมาณเพิ่มขึ้น ต้นทุนด้านการขนส่งที่เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณความต้องการแพะในภาคกลางลดลง **ผู้บริโภค** บางส่วนยังมีทัศนคติไม่ดีต่อการบริโภคแพะ ทำการตลาดได้ยาก ทั้งยังไม่มีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์แพะที่แพร่หลาย ผู้บริโภคจึงเข้าถึงได้ยาก และ **กฎหมายและข้อบังคับ** ภายใต้ข้อจำกัดบางประการที่เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะต้องลงทุน ไม่คุ้มกับค่าชดเชยของภาครัฐ ทำให้เกษตรกรไม่เต็มใจเข้าร่วมวิจัย

3. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

จากการวิจัยสามารถระบุปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทของพื้นที่ ทำความเข้าใจบริบทการทำงานของแหล่งทุน ผู้ประกอบการ ภาคีเครือข่าย ทำให้เริ่มต้นดี ส่งเสริมภาพลักษณ์ เกิดการยอมรับและความร่วมมือที่ดี

2) การคัดเลือกผู้ประกอบการแพะต้นแบบที่มีความพร้อมการลงทุน การจัดสรรทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และดำเนินธุรกิจมานาน ทำให้มีพื้นฐานเครือข่ายที่สามารถดำเนินงานและเชื่อมโยงงานได้

3) การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้กับผู้ประกอบการ โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นโครงการ เปิดเวทีให้ร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่าย

4) การเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่าย ตั้งเป้าหมายร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น ภาคประชาสังคมร่วมกับผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัย และแหล่งทุน

5) การมีเครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย ได้รับการสนับสนุน แนะนำอย่างใกล้ชิดจากแหล่งทุนกับคณะนักวิจัยที่ช่วยวิเคราะห์โจทย์ ความต้องการของพื้นที่ให้กระจับ ถูกต้อง สอดคล้อง และเหมาะสม

6) การวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ประยุกต์แนวทางการตลาดตามสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการ หรือตลาดนำการผลิต

7) การทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมและปรับตัวแก้ไขปัญหาในการทำงานอย่างเต็มที่ของนักวิจัย เป็นการทำงานที่มีความสุขเหมือนเป็น Dream Team สานงานต่อและขยายผลสู่นักวิจัยรุ่นใหม่ได้.

8) การมีระบบที่ปรึกษา (Coach) โดยแหล่งทุนที่มีการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการรับทุน มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย เกิดการพัฒนาทักษะนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง

9) การสร้างแรงจูงใจในการวิจัยเป็นระยะ มีการให้รางวัลเสริมแรงให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีแรงผลักดันทำให้เป็นไปตามแผน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี และแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การถอดบทเรียนการจัดการความรู้การพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน สามารถอภิปรายผลรายวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

การพัฒนาทักษะทางการเงิน และการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสู่ธุรกิจฮาลาลถือเป็นแนวทางการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการได้ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะทางการเงินและการบัญชี เป็นหน้าที่ทางธุรกิจหลักที่สำคัญต่อการเติบโตและความสำเร็จของธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Williams (2015) กล่าวว่า หน้าที่งานทางธุรกิจ (Business Functions) เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารที่ต้องดำเนินการ ให้บรรลุความสำเร็จของธุรกิจ ประกอบด้วยหน้าที่งานหลักผ่านหน่วยงานภายในองค์กร โดยในการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการต้องครอบคลุมหน้าที่งานหลักด้านการจัดการและทักษะด้านหน้าที่งานทางธุรกิจ ได้แก่ ทักษะการตลาด ทักษะการบัญชี ทักษะการเงิน และทักษะการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญศรี แจ่มสุวรรณ และคณะ (2560) เกี่ยวกับเป้าหมายทางการเงินของธุรกิจ กล่าวว่า การเงินของธุรกิจจะสามารถทำให้ธุรกิจจ่ายชำระหนี้ตามเงื่อนไข ข้อผูกพันทางการเงินให้แก่ผู้ให้กู้ และทำให้ธุรกิจมีความเจริญเติบโตทางการเงินในอนาคตอย่างต่อเนื่อง และห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นกิจกรรมในการนำผลิตภัณฑ์ผ่านการดำเนินการแต่ละขั้นตอน และส่งมอบไปขั้นตอนสุดท้ายในการส่งออกไปยังผู้บริโภค สอดคล้องกับแนวคิด Value

Chain ของ Tinta (2017) โดยมีกิจกรรมหลัก (Primary Activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) ที่ช่วยสร้างคุณค่าให้กับธุรกิจและเพิ่มมูลค่าในการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Porter (1985) จะเห็นได้ว่า ห่วงโซ่คุณค่าใหม่นี้ จะช่วยให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะสามารถบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและศักยภาพของธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ของ Dapiran & Kam (2017) อีกด้วย

การถอดบทเรียนการจัดการความรู้

การถอดบทเรียน ถือเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยผ่านการสกัดองค์ความรู้และประสบการณ์จากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งถือเป็นการทบทวนการทำงานและประสบการณ์ที่ผ่านมาในแต่ละแง่มุม เพื่อแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดหรือองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดผลการดำเนินงาน ทั้งผลที่สำเร็จหรือล้มเหลว สามารถจำแนกเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องตามการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้ง 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงาน และหลังดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับวงจรโครงการกับการเรียนรู้เพื่อถอดบทเรียนของศุภวีย์ พลายน้อย (2562) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ จำแนกได้ 3 ระยะ ได้แก่ 1) การเรียนรู้เมื่อเริ่มต้นโครงการ (learn before) เพื่อวางแผนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การเรียนรู้ระหว่างดำเนินโครงการ (learn during) การสะท้อนกลับสร้างความเข้มแข็งครั้งต่อไป และ 3) การเรียนรู้หลังสิ้นสุดโครงการ (learn after) เพื่อพิจารณาว่าจะทำอะไรให้แตกต่างเพื่อให้งานดีขึ้น

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) หรือปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Factor) กับการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) หรือปัจจัยที่ควบคุมได้ (Controllable Factor) เนื่องจากทั้ง 2 ปัจจัยถือเป็นสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Richard L. Daft (2010) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายนอกขอบเขตขององค์การซึ่งมีผลกระทบต่อองค์การ เป็น ปัจจัยที่พบเห็นได้ในองค์การธุรกิจเอกชน โดยที่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับทรัพยากรและความสามารถ สมรรถนะและศักยภาพขององค์การ นำมาใช้ระบุจุดแข็ง จุดอ่อนขององค์การ ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกนั้น เป็นปัจจัยที่องค์กรไม่สามารถบริหารจัดการ ควบคุม แก้ไข หรือปรับเปลี่ยนได้ ใช้ค้นหาโอกาสและ

อุปสรรคของการดำเนินงานขององค์กรได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wheelen and Hunger (2012) ได้ระบุพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) ด้วยการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก องค์กรเป็นตัวกำหนดอนาคตขององค์กร ที่นักกลยุทธ์จำเป็นต้องศึกษาทั้ง 2 ปัจจัย มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของงานที่เกี่ยวข้องการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะจากการถอดบทเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การศึกษาบริบทพื้นที่และการทำงานของผู้ประกอบการอย่างลึกซึ้งก่อนวางแผนดำเนินการวิจัย 2. การคัดเลือกผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการที่มีศักยภาพ มี Growth Mindset 3. การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้กับผู้ประกอบการ 4. การเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการหน่วยงานภายนอกและมหาวิทยาลัย 5. การมีเครื่องมือการวิเคราะห์ วิจัยที่หลากหลายรวมถึงองค์ความรู้ ทักษะที่แหล่งทุนหนุนเสริม ทำให้ปรับกระบวนการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 6. การวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้งานตามสถานการณ์ VUCA 7. การทำงานเป็นทีม ความเต็มใจของทีมนักวิจัย ให้ความร่วมมือ มีความสามัคคี มีความสนุกในการทำงาน 8. การมีระบบที่ปรึกษา (Coach) โดยแหล่งทุนที่มีการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่อง และ 9. การสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน เช่น การมีให้รางวัลเป็นการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการฝึกอบรมสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะ ดังภาพ

ภาพที่ 3 ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจทางการเกษตรและการพัฒนาผู้ประกอบการการเกษตรอื่นเพิ่มเติม โดยรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มกับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอื่นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียง ในลักษณะของกรณีศึกษา เพื่อค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ และข้อควรระวังในการดำเนินธุรกิจมาประยุกต์เป็นแนวทางร่วมกับการวิเคราะห์การถอดบทเรียนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเกี่ยวกับแพะในมิติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2559. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมปศุสัตว์. 2562. **สถิติข้อมูลปศุสัตว์รายจังหวัด ปี 2562**. (online) Available: <http://www.dld.go.th> (18 มีนาคม 2564).
- นภาพร นิลาภรณ์กุล. 2551. **การบริหารการเงิน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- นันทรัตน์ เจริญกุล. 2552. **การจัดการความรู้ (Knowledge Management- KM)**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1. หน้า 13-26.
- ปภาพิต ศรีสว่างวงศ์. 2562. **แนวทางการจัดทำบัญชีครัวเรือนสู่การสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคาม**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. หน้า 188.
- เพ็ญศรี แจ่มสุวรรณ และคณะ. 2560. **การเงินธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา
- พีรณัฐ ยาทิพย์ และ กรรณิการ์ จะกอ. 2554. **การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร**. (online) Available: http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR/2554_Account_Pheeranadh-Kunnika.pdf. (สืบค้น 10 มิถุนายน 2561)
- ศุภวัลย์ พลายน้อย. 2562. **นวัตวิถีวิทยาการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- Dapiran, G. P., & Kam, B. H. 2017. **Value creation and appropriation in product returns management**. The International Journal of Logistics Management. 28(3). 821-840.
- Richard, L. Daft. 2010. **Organization Theory and Design**. 10th Edition. South-Western Cengage Learning. Mason. USA.
- Porter, M.E. 1985. **Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance**. New York: The Free Press.

- Tinta, A. A. 2017. **The Determinants of Participation in Global Value Chains: The Case of ECOWAS.** Cogent Economics & Finance. (online) Available: <https://doi.org/10.1080/23322039.2017.1389252>
- Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. 2012. **Strategic Management and business policy: toward global sustainability.** (ed.13th). New York: Prentice Hall.)
- Williams, D. 2015. **The impact of SimVenture on the development of intrepreneurial skills in management students.** Industry and Higher Education. 29(5). 379-395.